

Új szegedi akadémikusok Garay András

A Szegedi Biológiai Központ Növényélettani Intézetének igazgatóhelyettese. Címzetes egyetemi tanár. Középiskoláit Pécsen végezte, majd a budapesti tudományegyetemen biológia-kémia szakos tanári képzést szerzett. Két évig a budapesti egyetemi növényélettani intézetben dolgozott tanársegédként. Ezt követően a Gyógynövénykutató Intézetben, majd 1956-tól a Fertődi Kertészeti Kutató Intézetben végezte tudományos munkáját. 1969-ben került a Szegedi Biológiai Központba.

Garay András először a növényi növekedés szabályozásának tudományos kérdéseire kereste a választ, majd ebből a témából fejlődött ki kutatói programjának a szimmetria komplexumának vizsgálata.

Nagydoktori disszertációjában — „A növények növekedésének szabályozása, különös tekintettel a hormon inaktíváló rendszerekre” —, arra keresett választ, hogy a növekedési program miként rögzítődik a nukleinsavakban, azoknak az enzimeknek szintézise és gátlása által, amelyek a hormonokat inaktívvá alakítják. A további nemzetközi elismerést jelentő „szimmetria-problematikában” azt a kérdést vetette fel, hogy az anyag intrinzikus (eredendő, semmi másra vissza nem vezethető) asszimmetriája, amint az a gyenge kölcsönhatásokban megnyilvánul, kapcsolatba van-e a biológiai asszimetriával. Vagy még tovább bővítve a problémát, miért van az, hogy az élő fehérjék balos aminosavakból állnak.

Garay András, mint biológus 1964-ben egy évig tanított a kanadai Van Couveri egyetemen, majd 1967-ben három hónapig a kairói és az alexandriai egyetemen is. Fest. Pécsi születésű, de szegedi külföldi tanulmányúttal is.

rán járt a Szovjetunióban, Japánban, Angliában, Franciaországban, Olaszországban és az NSZK-ban. Legutóbb a biológiai asszimmetria kérdéseiről a londoni Westfield-i egyetem meghívására előadóként vett részt Angliában. Tudományos munkásságát mintegy 60–70 dolgozat rögzíti, amelynek több mint a fele külföldön jelent meg. A jelzett kérdésekről egyébként — társzerzőkkel — három könyvet is írt.

A jeles szegedi tudós fertődi tartózkodása idején mint közéleti tanácsadót részt vett a közéletben. Sőt a Haydn-kórus tagjaként sokat szerepelt különböző koncerteken is. Kedvenc időtöltése ma is a zene, mellette pedig szívesen fest. Pécsi születésű, de szegedinek vallja magát.

Szegedi tudósok köszöntése

Tegnap este a Magyar Tudományos Akadémia szegedi székházában ünnepélyes kezek között köszöntötték az Állami-díjjal kitüntetett dr. Petri Gábor egyetemi tanárt, valamint az Akadémia nemrég megválasztott öt szegedi levelező tagját, dr. Dénes Géza egyetemi tanárt, az MTA szegedi Biológiai Központja Biokémiai Intézetének igazgatóhelyettesét; dr. Fodor Géza egyetemi tanárt, a JATE halmazelméleti és matematikai-logikai tanszékének vezetőjét, dr. Garay András professzort, az MTA szegedi Biológiai Központja Növényélettani Intézetének igazgatóhelyettesét; dr. Leindler László egyetemi tanárt, a JATE természettudományi karának dékánját; dr. Mérei Gyula egyetemi tanárt, a JATE bölcsészettudományi kara magyar történeti tanszékének vezetőjét.

Az eseményen megjelent dr. Márta Ferenc, az MSZMP KB tagja, a JATE rektora és dr. Straub F. Brunó, a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének tagja, dr. Koncz János, a megyei pártbizottság osztályvezetője.

Az ünnepségen dr. Székelyfalvi-Nagy Béla akadémikus mondott beszédet.

Kitüntetések

Az Országos Béketanács elnöksége a magyar béke-mozgalom kitüntető jelvényét adományozta a béke és barátsági hónap alkalmából olyan közéleti aktivistáknak és mozgalmi vezetőknek, akik kiemelkedő tevékenységet végeztek a békemunkában.

Tisztesség legyen...

Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a pártépítés nemcsak a kommunisták belső ügye. Minden tisztességes ember, az egész ország szorgoskodó lakossága érdekelt abban, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt tagsága lehetőleg népünk legjobbjaiból álljon, mert ez lényeges feltétele az egységes forradalmi cselekvésnek, az általánosan helyeselt politika végrehajtásának, sorsunk, jövőnk biztos megalapozásának. A köztudatban egyre mélyebb gyökereket ereszt: minél erősebb, egységesebb a kommunista párt, annál nyugodtabbak lehetünk a felől, hogy kitűzött céljainkat elérjük, terveinket megvalósítsuk. Tehát a pártépítés korántsem pusztán statisztikai, hanem politikai tényező. Ezért is vizsgálta oly alapos gondokkal legutóbb a Szeged városi pártbizottság, hogy a X. kongresszus után, s különösen a Politikai Bizottság 1972. novemberi határozata óta mennyire haladtunk a pártépítő munkával, milyen problémákat szükséges megoldanunk.

Pártunk tagsága Szegeden 1970. június 30. és 1972. június 30. között 12,1 százalékkal gyarapodott. Ez gyorsabb, mint a megyei 8,8, illetve az országos 9,2 százalékos növekedés. Ennek egyik oka kétségtelenül az, hogy a párt politikája egyre népszerűbb, élénkebb a közéleti aktivitás, a mind jobban szélesedő politikai érdeklődés révén újabb ezrek ismerkednek meg a párt szerepével és programjával. Mindenképpen üdvözlendő eredmény, hogy ennek következtében valamelyest fiatalodott a párttagság, sőt az említett két esztendő alatt a nők aránya is javult 1,2 százalékkal. Az eredménnyel mégsem lehetünk elégedettek, különösen ha azt látjuk, hogy a fölvetett között a fizikai munkát végző nők csak 28,6 százalékos arány képviselnek.

S itt eljutottunk a lényeghez, a vizsgálat tulajdonképpen okához, hogy tudniillik csökkent a fizikai dolgozók fölvetése a pártba. Számokkal kifejezve: a két év alatt történt 1227 fölvetélből csak 428-an (34,8 százalék) voltak olyanok, akik kétkézi munkával keresik a kenyerüket. Erre a jelenségre nagyon föl kell figyelnie annak a kommunista pártnak, amely nevében is hordja, hogy a munkásosztály élcsapata. A magyarázat elsősorban az üzemi alapszervezeti pártépítés gyengeségében található, ugyanis leginkább itt tévesztik szem elől, hogy a pártban elengedhetetlen a fizikai dolgozók állandó megfelelő aránya. Több helyen sajnos még ma is virul a helyte-

len mennyiségi szemlélet, miszerint a párt ereje, tekintélye a taglétszámtól függ. Kétségtelen, az úgynevezett átrétegeződés, vagyis a munkás párttagok termelésirányítói, illetve adminisztrációs munkakörbe küldése is apasztja-fogyasztja statisztikailag a kétkézi dolgozó kommunisták számát, de a legfőbb hiba — ez általános tapasztalat — a tagfelvételek körül van.

Melyek ezek? Súlyosan kifogásolható például, hogy számos munkahelyen a pártszervezet keveset foglalkozik a munkásokkal abból a célból, hogy az élcsapat tagjaivá nevelődjek. A szerelő úgymond, nehezebben érhető el a nap bármelyik szakában, mint például az irodai alkalmazott, ráadásul az utóbbi rendszert kevesebb bajról szól, nem mondja meg oly nyíltan a véleményét, „könnyebben kezelhető”, tehát látszólag (de csak látszólag) alkalmasabb a párttagságra. Az ilyen jellegűekre gyakran az jellemző, hogy szóban egyetértenek a párt politikájával, mielőtt azonban egy-egy konkrét ügy vagy intézkedés megítélésére kerül sor, bizonytalankodnak, meghátrálnak, alig vagy egyáltalán nem lehet rájuk számítani. Szinte természetes következménye ez annak, hogy a fölvetelknél olykor alapvető ideológiai kérdéseket sem tisztáznak, azt például, hogy a pártban semmi helye nincs a vallásos nézetnek, a nacionalizmusnak, ott a marxista-leninista világszemlélet alapvető mérce, feltétel. A követelmények természetesen nem egyformák: a pártba önként belépni szándékozó

kömvéstől azt várjuk, hogy értsen egyet velünk, és így is cselekedjék, az egyetemi tanártól pedig ennél többet, azt, hogy tudományosan vallja, sőt hirdesse világnézetünket.

Sajnos, több szegedi alapszervezetben formális a pártépítő tevékenység, s így nem csoda, ha bekerülnek köztük arra méltatlan személyek is. Volt olyan eset az utóbbi két évben, hogy valakit fölvettek az egyik taggyűlésen, a másikon már meg sem jelent, hogy a tagsági könyvét átvegye. Egy másik, valamilyen indítékból, önként ajánlott ugyan, föl is vették a párttagok sorába, ezt azonban otthon nem merte elmondani a családjának. Volt, akit művezetői kinevezése után „agitáltak be” a kommunisták közé: amíg szegelte a deszkát, felé se nézett senki, mielőtt azonban magasabb beosztást kapott, az alapszervezet vezetősége rögtön úgy vélte, a pártban a helye. Az illető nem ellenkezett, de nyugdíjazása után haladéktalanul kijelentette:

„nem bírom fizetni a tagsági díjat”. Az ilyenfajta pártépítés nyilvánvalóan keveset ér, a létszámot szaporítja anélkül, hogy cselekvő erőnek gyarapítaná.

Azt gondolja talán az olvasó, hogy a tagfelvételek ezután nagy-nagy megszűrésre kerülnek sor. Szó sincs róla. A követelmények már régen is olyanok voltak, mint ma, csupán az utóbbi időben — talán éppen a tömeges jelentkezések hatására — lazult az ellenőrzés, lankadt a figyelem a fölvetéseket tárgyaló taggyűléseken. A régebbi felelősséget szeretnénk tehát fölkelteni, éberren tartani a kommunista kollektívákban, illetve azokban, akik az előkészítő munkában részt vesznek. Nincs másról szó, minthogy higgadtan, türelmesen, de szívós és tudatos tevékenységgel megjavítsuk a fizikai dolgozók arányát a pártban, olyan elvtársakat vegyünk fel, akik szorosan kötődnek osztályukhoz, és készek a párt egész tagságával együtt cselekedni. A kétkézi munkát végzők utánpótlására azért van folyamatosan szükségünk, hogy még véletlenül se éledhessen föl sorainkban valamiféle hivatalnokszemlélet, ettől óvakodni kell annak a pártnak, amely dolgozó-alkotó népünk irányításának, politikai érdekképviseletének, ügye védelmezőjének nehéz szerepére vállalkozott. Legyen mindig tisztesség a kommunisták közösségébe tartozni, ne engedjük közénk az olyanokat, akikről ingatagság, vagy tisztességtelen viselkedés miatt előbb vagy utóbb kénytelenek leszünk megválni.

Nagyon igaz és vastagon aláhúzendő tehát minden olyan megállapítás, miszerint a tagfelvételi munkában sajátos föladat, különös felelősség hárul az alapszervezetekre. A pártépítés nem bizható a véletlenre, azt tovább kell szorgalmazni úgy, hogy javítsuk a munkások, parasztok, a közvetlen termelésben munkálkodók arányát. Amellett, hogy a pártszervezetnek kötelessége ismerni az embereket, hogy kikre számíthat, kiket fogadna szívesen a munkásosztály élcsapatába. Jó lenne érvényt szerezni annak a követelménynek: az ajánlók személyesen felelősök pártfogoltjukért. Szegeden sajnos többször bezabizonyosodott, hogy az ajánló lekiismeretlenül, felületesen járt el, de vajon emiatt hány elvtársat vontak már felülre? Csak egyetérthetünk minden olyan véleménnyel, hogy a pártépítés színvonala bizonyos értelemben minősíti az alapszervezetet, s jelzi, helye. Az illető nem ellenkezett, de nyugdíjazása után minőségét.

F. N. I.

Június 3-tól:

Nyári menetrend a távolsági buszokon Javítják Szeged buszközeledését

Június 3-án lép életbe az 1973–74. évi autóbusszmenetrend — jelentette be a Volán Trösztnél szerdai sajtótájékoztatóján dr. Zahumenszky József vezérigazgató-helyettes. A tájékoztatót szóba kerültek a Volán idei tennivalói és a közlekedés javítására irányuló tervei.

Az új menetrendben 1123 új járatpárt helyeznek forgalomba, ebből 604 a munkások, 215 pedig a tanulók utazásának javítását szolgálja. A fejlesztéssel a helyközi forgalomban naponta 50–55 ezer munkás és csaknem 2000 tanuló kényelmesebb utazását teszik lehetővé.

Ezen kívül szeptembertől gondoskodnak az általános iskolai tanulók 19 körzeti iskolába való eljutásáról is. A menetrend életbelépésével egyidőben újabb 14 helyiséget kapcsolnak be az autóbushálózatba, s ezután már csak 67 olyan község lesz, amely a bekötött építéstől függően 1975-ig kap autóbussz-összeköttetést.

A nemzetközi forgalomban újdonság, hogy Magyarország és Románia között — Budapestről, Debrecenből, Békéscsabáról és Hajdúszoboszlóról — hét buszjárat teremt rendszeres összeköttetést. Ezen kívül a nyári időszakban hetenként kétszer közlekedik Volán-busz Budapest—Dobsina, Budapest—Mün-

chen és Budapest—Velenice között, míg a budapest-erfurti járat útvonalát Bala-tonföldvárig meghosszabbítják. Kilenc új járatot bővítik Budapest, valamint Barcs, Kaposvár, Szombathely, Győr, Dombóvár és a Balaton közötti forgalmat, s újabb járatok indításával javítják a Duna-kanyar autóbushálózatát.

A vidéki helyi közlekedés fejlesztésére az idén 95 autóbusszt állítanak forgalomba. Összel Debrecenben autóbusszok váltják fel az egy vágányos, kiterőkel közlekedő 5-ös villamost. Pécsen, Szegeden és Győrött javítják az új lakótelepek közlekedését. A Volán az új menetrendben január 1-től átveszi a Kisvárdá—Baktalórántháza, és a Mezőhegyes—Kendergyár közötti gyenge kihasználtságú vasútvonal személyforgalmát. A különjáratú forgalom lebonyolítására rendszeresen 350 kocsit biztosít a Volán, ezen kívül a hétfélig idegen- és turistaforgalom ellátására 1000–1200 autóbussz áll rendelkezésre. A Volán is bekapcsolódik a hétfélig turizmus igényeinek kielégítésébe. A szabadidő helyes felhasználását szervezett hétfélig kirándulásokkal segíti: az idén 25 útvonalon 145 bel-földi túrát indít és szervez turistautakat Jugoszlávia, Olaszország és Ausztria-ba is.

A Volán ebben az évben kerekén egymilliárd utas elszállítását tervezi. A nagyobb feladatokhoz a korábbiaknál kisebb anyagi erő áll rendelkezésre. A forgalom fejlesztésére 187 autóbusszt szereznek be.

Jól fejlődnek a kalászosok

A mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium tájékoztatása szerint május elején kezdődött a kedvező a mezőgazdaságnak. A csapadékmentes két hétben megszüntethették az elmárádásaikat, mindenütt meggyorsult a vetés, így gyakorlatilag valamennyi arra kijelölt területen földbe került a burgonya, a napraforgó és a kukorica. Jól fejlődnek a kalászosok is, a búza szárbazsók, a rozs pedig már kikalászolt.

Az elmúlt napok időjárása jó hatással volt a mák, az olaj és a rostlen vetésekre is, és kedvezően fejlődik a cukorrépa.

A szőlőskertekben és a gyümölcsösökben a fűrthozam és a kötődés elemzéséből már következtetni lehet a várható termésre is. A szőlő erőteljes hajtásnövekedése és fűrthozama jó közepes termésre ígér. A gyümölcsösökben a meggy és a cseresznye fákról előreláthatóan közepes termésre számíthatnak majd be. Ugyanakkor az őszibarack és a körte kötődése alapján jó termésre számíthatnak a szakemberek. Az alma hozama még nem becsülhető, a vörösek mennyisége azonban átlagosnak mondható.

Jubiláris ülés

Szerda délelőtt a Parlamenti vadásztermében megkezdődött a magyar-jugoszláv gazdasági együttműködési bizottság jubiláris ülésének. A bizottságot tíz évvel ezelőtt hozták létre, s ekkortól tartja hatodik ülését. A jubiláris plenáris

ülésen a két delegáció vezetője: Faluvégi Lajos pénzügyminiszter, illetve Geza Tikvicki, a Jugoszláv Szövetségi Végrehajtó Tanács tagja, a bizottság társelnökei méltatták a fejlődés eredményeit, s vázolták a további feladatokat.